71

ولا تقولوا لمن یقتل فی سبیل اللہ اموات بل احیاء

الحمد للہ والمنۃ کہ شہادت نامہ شہید مظلوم امام معصوم جگر گوشہ حضرت رسول الثقلین حضرت امام حسین رض

المسمّٰی بہ

سعادۃ الکونین

فی ذکر

شہادۃ الحسین

ترجمہ

سر الشہادتین

من تصنیف

حقائق آگاہ معارف دستگاہ سیادت پناہ و نجابت دستگاہ جناب
میر سید حسین شاہ صاحب خلف الرشید حضرت مولینا سید لعل حسین شاہ صاحب موسوی الہزاروی

حسب فرمائش

حاجی چراغ الدین سراج الدین تاجران کتب لاہور بازار کشمیری

مطبوعہ کیکسٹن پریس واقع شہر لاہور

قیمت فی جلد ۲

یا فتاح

بسم اللہ الرحمن الرحیم

صفت ثنا حسابوں باہر اللہ واحد تائیں
جس دے لطف کرم دی کوئی حد نہایت ناہیں

اوہ قادر قیوم توانا کوئی نہ اُس دا ثانی
اوہی ہکو دائم رہسی باقی سب کجھ فانی

خلقت اُس دی رنگ برنگی انت نہ پایا جاوے
کُل زمیاں آسماناں اندر ملک ملک کماوے

ہکناں بخشی ملک خزانے دیس حکم کراوے
ہکناں تائیں رنگ فقیری ہاں در در بھیک منگاوے

ہکناں شان نبوت بخشی ہک صدیق بنائے
ہکناں شرف شہادت بخشی ہک زندیق بنائے

ہکناں عملی ناصر بنایا ہکناں عالم فاضل
ہکناں نیکوکار بنایا ہکناں آثم جاہل

جو کجھ چاہے سوئی کردا بے پرواہ کہاوے
اُس دی حکمت اندر ہرگز چون چرا نہ آوے

تن صابر دے کیڑے پائے یوسف قید کرایا
ذکریے دا بدن مبارک آری نال چرایا

تختوں سٹ سلیماں تائیں عاجز کر رہایا
یونس اندر پیٹ مچھی دے قیدی کر رکھایا

حسن حسین دوہے شہزادے شاہ علی دے جائے
نور العین رسول اللہ دے چا شہید کرائے

سخت آفتاں نبیاں کارن اللہ پاک بنایاں
اِتا اللہ کیہ کے سبھناں سر سختیاں رچایاں

دوست اس دا پاک محمد دنیا اُتے آیا
خلقت اُتے رحمت اُتری اللہ ملک وسایا

در نعت حضرت سید المرسلین و افضل النبیین محمد مجتبیٰ احمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم

اوہ محمود محمد احمد والی دوہاں جہاناں
جس دی خاطر پیدا ہوئے طبق زمین اسماناں

دنیا وچ تولد ہویا اوہ محبوب الٰہی
ماہ نبوت روشن ہویا ہوئی دور سیاہی

سخت جہالت اوس زمانے اُس ہر کوئی وچ آہی
وحشی سیرت اوس بندی ساری خلقت آہی

بُت پرستی اوہناں اندر لوکاں وچہ سمائی
قتل فساد اوہناں دا پیشہ کردے سخت لڑائی

ایسی خلقت اندر اللہ اوہ رسول پہنچایا
جس نے کل قطاراں تائیں پلو چھان چھٹایا

سے ورہیاں دے بگڑے ہوئے آپس وچہ ملائے
اِک دوجے دے جانی دشمن بھائی بند بنائے

وحشی جنگلی حیواناں تائیں آدم صفت بنایا
آپس اندر میل ملاکے شکر شیر بنایا

شرک کفر دی ظلمت تائیں جگ تھیں دور کرایا
لا اِلٰہ اِلّا اللہ دا ہوکا چا دوایا

مشرق مغرب وچہ منادی الا اللہ دی ہوئی
جن مسیتاں ملیاں تاں کاں جہر اللہ دی ہوئی

اوس مبارک بندے تائیں اللہ پاک بلایا
عرش سنے نوری اوہنوں لے سیر کرایا

لا مکاں وچہ حاضر ہویا اوہ محبوب خدا دا
جتھے فہم ادراک نہ پہونچے گیا حبیب خدا دا

یارب بھیج درود کروڑاں ہر دم سنے حبیباں
حضرت پاک رسول اللہ تے آل اصحاباں تمامی

اوس نہیں سمجھے ہر اک تائیں ملتفت میں کرداں
باعث نظم رسالے دا اس جناں نوں سمجھا داں

در سبب تصنیف کتاب گوید

میاں محمد دین سوداگر وچہ ہری پور رہندا
ذاتی اوسینگ قومی تاجر کسب سدیندا

وچہ سدوال؎ قدیمی رہندا اوہ سیدکہ بندہ
قوم میانہ نیک طبیعت دوست ہر اک سندا

بینوں اوس آ ماوہ کیتا لکھاں ایہہ رسالہ
قصیاں تھیں اعلیٰ قصہ درد مصیبت والا

اللہ سنوں فضل کرم تھیں سکی ایہہ پہنچایا
روز قیامت سنگ شہیداں وہ بھی جنت جائے

فضل الٰہی ہیں تے ہویا نظم کراں ایہہ قصہ
ذاکر آل نبی دا تھکے لواں ثوابوں حصہ

شاہ حسین علیؓ دا بیٹا پاک نبی دا دوہتا
اوسدی ذکر شہادت اتیں ہاں آن کہلوتا

لکھناں ایس مصیبت والا سہل نظر نہ آوے
جگر قلم دا زخمی ہووے کاغذ بھی جل جاوے

جد کلیجا لگے ہووے صبر قرار نہ آوے
نقشہ ایس مصیبت والا عقل شعور گواوے

؎ سدوال تحصیل چکوال ضلع جہلم میں ایک گاؤں ہے

ایس مصیبت اُتے روئے سرور دو جہانان
ایس مصیبت اُتے روئے جن ملائک سارے
ایس مصیبت اُتے روئے وحش طیور تمامی
بار الٰہی توفیق توں میں ختم کراں ایہہ قصہ

ایس مصیبت اُتے ہلے طبق زمین اسمانان
ایس مصیبت اُتے ہوئے کالے دینہہ چن تارے
کُل پیدائش نوری روئے غلمان حور تمامی
رحمت تیری ہر دم اُتے پاواں اس تھیں حصہ

ذکر ولادت حضرت امام حسین علیہ السلام

اسما دختر عمیس جیہی اوس روایت کیتی
فوجو فوج ملائک آئے دین مبارکبادی
پاک نبی تشریف لیائے مینوں ایہہ فرمایا
بچہ کپڑے دا اندر اُسنوں میں لپیٹ لیائی
کن سجے وچ پاک نبی نے بانگ نماز سنائی
ناگاہ نظر پئی جان میری چہرہ پاک نبی دے
ہو حیران گئی میں تکّن پاک نبیدے ہنجوں
ایہہ معصوم تولد ہویا فضل کیتا رب باری
گویا سرور عالم مینوں رو کے ایہہ فرمایا
قتل کرے گی اس لڑکے نوں ظالم قوم عنادی
اس لڑکے نوں تختی دیکھے اوہ ایہہ مرتیں
اے اسما ہرگز آکھیں میری دھی تائیں
اس تھیں پچھے گئی فرشتے حضرت آئی اسے
دی کربلا دی مٹی لیائی پاک نبی نوں دیتی
پاک نبی اوہ مٹی دتی اُم سلمہ دے تائیں

شاہ حسین تولد ہوئے اللہ رحمت کیتی
وچ مدینے خوشیاں ہویاں گھر گھر لوک شادی
میرا بیٹا مینوں دسّو حضرت نے فرمایا
گودی پاک نبی دے دتا اوہ محبوب خدائی
کن سجے وچ سرور عالم پڑھ تکبیر سنائی
ہنجوں وگے نظری آئے روندے پاک نبی دے
روون والی کوئی موقع حضرت نظری آوندا ہیر
کوئی دکھ تہ اسنوں پہنچا مرض کوئی طاری
اس لڑکے دی حالت اُتے مینوں رونا آیا
اوہ محروم شفاعتوں ہوسن باغی ہون فسادی
بیکسی دی حالت اندر جا شہید کریسن
اُسنوں داغ جگر دی سٹے لائی ناہیں
ایس مصیبت والے قصے حضرت نوں سنائے
کربلا دی اوہ گل سنائی اور لگ سرخ دی مٹی
رکھ امانت اسنوں رکھیں خیال کریں ناہیں

جان ایہ مٹی ہو ہو جاوے نال لقینے جانی ‏— شاہ حسینؓ شہادت پاسی لکھی ایہہ نشانی

سفر کردن امیر المومنین علی مرتضیٰؓ بجنگ صفین و در میدان دشت کربلا ١١

ثقہ راوی اعثم کوفی کردا پھر روایت — جنگ صفین نوں جاندے آہے حضرت شاہ ولایت
کربلا دی دھرتی اندر اونہاں ڈیرا لایا — آب فرات دے کنڈھے اُتے خیمہ چا لگایا
عبد اللہ عباسؓ بھی آہے ساتھی شاہ علیؓ دے — ہمرکاب اونہاندے آہے خدمت وچ علی دے
بوٹے چند کھجوراں اوتھے ویکھے نیر آہی — چہرے رنگ تغیر ہویا اُتھرو منہ تے آہی
بدل وانگوں اکھیوں وچوں ہنجوں جاری ہوگے — عبد اللہ نوں طلب کرایا او بھی حاضر ہوئے
پچھن لگا اے عبد اللہ مینوں توں آگاہیں — ایس زمین دا نام توں جانے یا توں واقف ہیں
عبد اللہ فرماون لگے حضرت میں جاناں — نام نہا دی ایس زمین دا انہیں اسنوں جاناں

له واخرج ابو نعيم عن ام سلمة قالت كان الحسن والحسين يلعبان في بيتي فنزل جبرئيل فقال يا محمد ان امتك تقتل ابنك هذا من بعدك واومى الى الحسين واتاه بتربة فشمها ثم قال ريح كرب وبلاء وقال يا ام سلمة اذا تحولت هذه التربة دما فاعلمي ان ابني قد قتل فجعلتها في قارورة

٢ه واخرج البغوي في معجمه من حديث انس رضي الله تعالى عنه ان ملك المطر استأذن ان يزور النبي صلى الله عليه وسلم في يوم ام سلمة فقال يا ام سلمة احفظي علينا الباب لا يدخل احد فبينا هي على الباب اذ دخل الحسين عليه السلام فاقتحم فوثب على رسول الله صلى الله عليه وسلم فجعل النبي صلى الله عليه وسلم يلثمه ويقبله فقال له الملك اتحبه قال نعم قال ان امتك ستقتله وان شئت اريتك المكان الذي يقتل به فاراه فجاء بسهلة او تراب احمر فاخذته ام سلمة فجعلته في ثوبها قال ثابت كنا نقول انها كربلاء اخرجه ابو حاتم في صحيحه وفي رواية ابن احمد في زيادة المسند ثم ناولني كفا من تراب احمر

سه روایت از کتاب فتح البحرین ترجمہ کتاب اعثم کوفی کہ در سنہ ۵۹۲ بعد از کتاب عربی به فارسی ترجمہ شده ١٢

ٹھنڈی آہ جگر تھیں نکلی پھر حضرت فرمایا
شاہ حسینؑ پیارا بیٹا آہا پاس کھلویا
بیٹے ول مخاطب ہو کے اونہوں ایہہ فرمایا
سخت بلا مصیبت آسی بچہ تیرے تائیں
اوتھوں تھوڑا اگے نکلے حضرت شیر خدا دی
جیسا کوئی چیز گواکے ہوندے اُسدے تائیں
ہولی ہولی وتھوں چلکے پہنچے آب کنارے
بعد نماز فراغت پاکے لیٹے شاہ ولایت
جاں بیدار ہوگئے اُس خوابوں مٹھی ہوا اداسی
عبداللہ نوں آکھن لگے تینوں خواب سناواں
پھر فرمایا ای عبداللہ جو توں واقف ہوویں
مرداں دا اک ٹولا ڈٹھا رنگ سفید اونہاندے
ایس زمین دے گرد آگرد اونہاں خط کھچیا
نالہ اک لہو دا ڈٹھا ایس زمین وچ جاوے
اُس نالے وچ ڈبدا جاوے ہتھ پیر ہلاوے
اوہی ٹولا مرداں والا کردا ایہہ پکارا
بدخواہاں دے ہتھوں تسیں ناحق مارے جاندے
جان علی دی جند جمیعے اُسدی قسم اٹھاواں
کربلا وچہ جاں توں جاسیں تینوں سمجھ آسی
اٹھ عبداللہ اگے چلئے تینوں کجھ دکھاواں
تھوڑی اوتھوں اگے نکلے ہک جگہ وچ آئے

اللہ آل ابو سفیان دا ایہیں نہ کجھ گوایا
پیو دی حالت کر نظارہ اکھیں نیر بہایا
شاہ حسینا صابر رہنا جو کجھ رب بنایا
صابر شاکر ہو کے بیٹیا منیں رب رضائیں
کربلا دے آ نیڑے پاسے نظر کرن ہر جائی
ایدھر اودھر کرن نظارہ ویکھن ہر ہر جائیں
کر طہارت اوس جگہ تے چند رکعات گزارے
نیند آ گئے غالب ہوئی ستے دو ترے ساعت
سہمے ہو گئے نظری آون منہ تے سخت اداسی
اس ویلے میں جو کجھ ڈٹھا تینوں آکھ سناواں
میری وانگوں توں بھی اتھے ہنجوں نیر وہاویں
تیغ حمائل سبھناں دی ڈٹھا تتھے نشان اونہاندے
بوٹے اوہ کھجوراں دے ڈٹھے شاخاں ٹُٹ جھکایا
میرا شاہ حسینؑ پیارا اُس وچہ غوطے کھاوے
اُس دی رنج مصیبت اُتے کوئی رحم نہ کھاوے
ایہہ اولاد رسول اللہ دی صبری باہجھ نہ چارہ
رضواں حور بہشت تمامی ہیں مشتاق تسانے
ہنوں پاک نبی فرمایا تینوں آکھ سناواں
ایہو خواب برابر ہوئی ہنج رسول کہیا سی
ہرناں دی اک جوہ سینہ دی اُسدا سیر کراواں
میگیں ہرناں نظری آیاں مٹھی بھر اٹھائے

اونہاں تائیں آکھن لگے حضرت شیر الٰہی
ایس جوہی وچ حضرت عیسیٰ اکدن گذری آہے
ہرناں دی ایہ مینگ اٹھا کے نک مبارک لائی
حضرت عیسیٰ نال حواری سارے رون لگے
روح اللہ فرماون لگے سب رفیقاں تائیں
احمد مرسل سبکے پچھوں دنیا اُتے آسی
اُسنوں قتل کریسن ظالم پانی باہجوں سی
ایس ہرن وچ ایہہ خاصیت اللہ پاک کہائی
اہی عبداللہ اوہی مینگن ہتھ میرے وچ آہی
رنگ اونہاں دا پیلا ہا پر اندر اوس زمانے
وچ رومال لپیٹی اونہاں وچ پوشاک کہائی
اے عبداللہ رنگ اینہاں دا جیدن سرخ ہو جاوے
ہن ہیں ختم کراں اوستائیں اصل قصے ول آواں

عبداللہ نوں آکھن لگے تینوں خبر کائی
سب حواری سنگ اونہاندے حاضر خدمت آہے
رون لگے حضرت عیسیٰ لوکاں خبر نہ کائی
مارے دہشت کوئی نہ پچھے تھر تھر کنبن لگے
میں تساں نوں واقف کراں کھول حقیقت تائیں
اوسدا بیٹا ایس زمیں وچ پیارا ساتھ کٹاسی
مقتل اُسدا مدفن اُسدا ایس زمین وچ ہوسی
ہرن جیہڑے گھاہ چرا سن ایسگن مشک لائی
جیہڑی حضرت عیسیٰ آہی نک مبارک لائی
اوہی زردی اونہاں اندر وسے ایس زمانے
حضرت عبداللہ دے تائیں جا پیہنچ کرائی
میرا بیٹا اُسدن اندر شرف شہادت پاوے
ذکر شہادت والا سارا نبیدلی چا سناواں

نشستن یزید پلید بر مسند خلافت و طلب کردن بیعت از امام حسین و فرار آنجناب از مدینہ

جاں سٹھ سال گزشتہ ہوئے ہجرت پاک نبی دے
تخت شاہی تے بیٹھا ظالم جلدی حکم لکھائے
زانی فاسق فاجر آہا اوہ بدبخت شرابی
آہا ولید عتبہ اندر حاکم اوس زمانے
شاہ حسین علی دے کولوں بیعت جلد کرادیں
سرکٹ کر کے اُسدا جلدی میرے پاس پہنچا دیں

ملیا تخت یزید تائیں جاگے بھاگ شقی دے
بیعت کارن ملکاں اندر جاری حکم کرائے
دشمن آل نبی دا آہا نیت وچ خرابی
اُس ول قاصد کرکے روانہ لکھے وچ پرچے
جے اوہ عذر کرے اک رتہ ڈھل نہ ہرگز لاویں
دیر توقف کچھ نہ ہووے خوف نہ ہرگز کھاویں

جاں ولید پڑھیا اُس تائیں وچ غصہ کھاوے
طرف امام سیدھا کر کے اپنے پاس بلایا
شاہ حسین ہوئے انکاری میں نہ ہرگز چاہواں
رخنہ دین نبی دے اندر میں نہ ہرگز پاواں
ایہ گل کہہ کے اوتھوں نکلے دولت خانے آوے
آکھن لگا روضے اُتے میں فریادی آیا۔
قتل میری دی کرن طیاری حکم کرایا جاری
باجھ خدا دے ہور نہ کوئی ساتھی نظری آوے
ایہ کہہ کے گریہ کرسے طہارت وچ نماز کھلوتے
شہ عالم خواباں اندر اوہناں نوں فرمایا۔
تھوڑی مدت اندر بیٹا رسیں میری تائیں
جاگ امام سنی خوشخبری جلدی اُٹھ کھلوئے
دولت خانے اندر جا کے ایہ عزیمت کیتی
سنے قبائل رخصت ہو کے اُٹھ روانہ ہوئے
روضے پاک نبی دے جا کے کردے گریہ زاری
اج مدینہ تینوں چھڈیا پھیر نہ ایتھے آساں
شہر مدینہ خالی ہویا گھر گھر گریہ زاری
عورت مرد شہر دے سارے حاضر آ کے ہوئے
شہزادے اوتھوں چلکے مکے وچ آئے
مکے اندر کتنی مدت رہے امام مقیمی
یا امام مکے وچ رہنا سمجھ چنگا نا ہیں

آکھن لگا ایس ظالم تھیں اللہ مجھے بچاوے
اوہناں تائیں بیعت کارن اوہ فرمان سنایا
ایسے فاسق دے ہتھ اندر میں نہ ہتھ ملاواں
مسند پاک نبی دے اُتے کتا کیوں بہاواں
راتیں ویلے پاک نبی دے روضے آئی جاوے
اُمت تیری نے یا حضرت مینوں بہت ستایا
نانا میں ہن کتھے جاواں نبی مصیبت بھاری
چھڈ مدینہ نکلاں ایتھوں جو کجھ اللہ بھاوے
بعد فراغت الحمد و گھڑیاں اوسے جاگھاں سوئے
پیغمبر تیرا وقت شہادت نیڑے ہے ہن آیا
شائق تیری جنت حوراں رسن تیری تائیں
شوق شہادت غالب ہویا اوتھوں رخصت ہوئے
چھوڑ مدینہ مکے چلئے دل وچ نیت کیتی
نوکر چاکر سنگی ساتھی گل روانہ ہوئے
یا رسول اللہ میں آیا ایتھے چھیکڑ واری
ایس روضے دا شرف زیارت پھیر کدی نہ پاساں
رونق شہر مدینے والی رخصت ہوئی ساری
الوداع پھر کہہ کے سبھناں حضرت رخصت ہو گئے
مکے اندر خوشیاں ہویاں لوگ زیارت آئے
کوفے والے لکھن لگے اسیں غلام قدیمی
اسیں رعیت قدیمی تہاڈی آپ اساڈے سائیں

ذکر روانگی حضرت مسلمؑ مکہ سے کوفے کو

کوفہ شہر تساڈا حضرت سبھ خود بیعت کرساں
ہور کسے دا حکم نہ منساں [illegible] آگے [illegible]

خط کتابت ہتی ہوئی قاصد پہنچے آئے
آخر حضرت مسلمؑ تائیں پاک امام بلائے

مسلم نوں فرماون لگے توں سن میرے بھائی
کوفے دے اشراف تمامی طالب [illegible] بھائی

تینوں میں روانہ کردا کوفے اندر جائیں
حال اونہاں دا جو کجھ ہووے لکھیں میرے تائیں

جیکر صادق نظری آئے میں بھی پچھوں آساں
جس دم پہنچے خط تساڈا ڈھل نہ [illegible]

حضرت مسلمؑ عرض کریندے دل نہ میرا چاہے
شاید دیدن تیری [illegible] پھیر نصیب [illegible]

پاک امام تسلی دیندے حضرت مسلمؑ تائیں
کر توکل اللہ اُتے کجھ وسواس نہ لائیں

حضرت مسلم دے دو بیٹے بہت چھوٹے آہے
ابراہیم محمد اونہاں نام [illegible]

کوفے ول روانہ ہویا لے فرزنداں تائیں
قدم نہ چلے ہرگز اگے [illegible] تائیں

بہت مصیبت سختی سہہ کے کوفے اندر آئے
سب اشراف اکٹھے ہو کے [illegible]

شاہ مسلم دی خدمت اندر آئے خلق ہزاراں
بیعت اندر داخل ہوئے کل ہزار اٹھاراں

اطمینان دلے دا کر کے طرف امام لکھایا
حضرت میری بیعت اندر کوفہ سارا آیا

کجھ وسواس نہ ہرگز کرنا جلدی ہو روانہ
کوفہ سب مشتاق تساڈا کوئی حد نہ [illegible]

نعمان ابن بشیر جو حاکم کوفے اندر آہا
کوفے دی ایہ حالت سن کے مسجد جامع آیا

لوکانوں سمجھاون لگا کیوں خرابی پاؤ
کیوں فساد بنایا [illegible] اپنی جان بچاؤ

شاہ یزید خلیفہ ہویا لشکر اوہ بھیجا رسی
[illegible]

اتنی کر تنبیہ زبانی ممبر دوں اُتر آیا
گھر ول اُٹھ روانہ ہویا [illegible]

طرف یزید لکھی جاسوساں کوفہ دی سبھ حالت
اونہاں دی [illegible] لکھی لوکاں دی سب بیعت

لکھیا طرف یزید اونہاں نے مسلم کوفے آیا
لوکاں اُس دی بیعت کیتی مسلم [illegible] پایا

پڑھ کے غصے ہویا ظالم قاصد جلد لوٹائے
[illegible] ول روانہ کر کے [illegible]

جلدی کرکے توں آکھا صد بصری اندر جاویں
حاکم بصرہ نوں ایہہ کاغذ میرا جلد پہنچا دیں
حاکم بصرہ شہر اندر آہا ابن زیاد فسادی
جیں پاک نبی دے گھر دی کیتی سب بربادی
کر تاکید لکھے اس تائیں کوفے اندر جاویں
بصرے اندر نائب چھوڑیں ڈھل نہ ذرہ لاویں
حاکم کوفے دا توں ہویا جلدی کرکے جاویں
شاہ مسلم دا سر کٹا کے میرے پاس پہنچاویں

عبید اللہ ابن زیاد بد نہاد کا کوفے میں جانا اور حضرت مسلم کی شہادت کا ذکر

اوہنوں پڑھ اوس خط دے تائیں ظالم اٹھ کھلوتا
جلدی جلدی طے کر منزل کوفے اندر پہتا
مسجد جامع اندر جاکے لوکاں جمع کرائے
اوہ فرمان حکومت والا لوکاں نوں دکھلائے
خوف دکھایا لوکاں تائیں بہتے قید کرائے
ہانی نام اک بزرگ تائیں پھڑ کے ذبح کرائے
آخر مسلم رہیا اکلا ساتھ نہ رہیا کوئی
لوک تمامی نٹھے بھجے نظر نہ آیا کوئی
قصہ ایس شہادت والا جے میں سب سناواں
وچہ کلام طوالت آوے مطلب اتے آواں
آخر حضرت مسلم تائیں ظالم نے پکڑایا
بیکسی دی حالت اندر چا شہید کرایا
شاہ مسلم دے دونویں لڑکے حاضر چا کرائے
رحم نہ ذرہ کھاوے ظالم دوہاں ذبح کرائے
سر دوہاں دے کٹ دمشق دی طرف یزید بھجائے
جگر کلیجہ ٹھنڈا کر کے کوفے حکم چلائے
ادھر حضرت مسلم والا خط مکے وچہ آیا
جس وچہ کوفے اندر آنا شاہ حسین بلایا

روانہ شدن حضرت امام حسین بجانب کوفہ و رسیدن در دشت کربلا و آوردن فرمودہ حضرت علی مرتضیٰ علیہما الوف التحیۃ والثناء

مسلم دا خط کوفے وچوں جلد مکے آیا
شاہ حسین پڑھے اس تائیں شکر بجا لیایا
اوسے ویلے مکے وچوں کوفے کوچ کرایا
خیمے تمبو لد لدا کے ڈیرہ سب اٹھایا
مکے دے اشراف تمامی ڈھو ڈھو عرضاں کردے
یا امام نہ جاؤ کوفے شاہ منظور نہ کردے
ابن عباس تے ہور سیانے حضرت اندر آئے
آکھن لگے کوفے جانا اساں نہ ہرگز بھائے

شاہ حسینؑ انہاں فرماون ہن نہ ہرگز رہساں — جسو چہ اللہ راضی ہوسی سو چہ راضی رہساں

وَقَالَ سَمِعْتُ اَبِیْ یَقُوْلُ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰہِ صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ یَقُوْلُ اِنَّ کَبْشًا یُسْتَحَلُّ بِہٖ مَکَّۃُ فَلَا اَکُوْنَ ذَالِکَ الْکَبْشَ ؎

میرے تائیں باپ میرے نے ایہا سی فرمایا — اوہناں سنیا پاک نبی تھیں حضرت ایہہ فرمایا

کعبے وچہ ہک دُنبہ ہوسی کعبے وچہ مریسی — اوسدے کارن بیت اللہ دی عزت گول ہسی

مت ہیں اوہ ہی دُنبہ بن کے جان ایتھے مرواداں — کعبے دی ہیں عزت تائیں چا برباد کراداں

ایہہ گل کہہ کے سبھناں تائیں رخصت چا کرایا — اٹھ کے بالے خویش قبیلے سبھناں نال ٹرایا

منزل منزل ٹردے آئے کوفہ نیڑے آیا — رستے وچہ سنی بدخبری کسے آ سنایا

ابن زیاد جو حاکم ہو کے کوفے اندر آیا — اوس نے حضرت مسلمؑ تائیں پھڑ کے قتل کرایا

بیٹے اُس دے پکڑے ظالم دونویں چا مروائے — سر اُنہاں دے کٹ کے اوندی طرف یزید بھجلے

ایہہ گل سُن کے سبھناں تائیں آنسو جاری ہوئے — انا للہ سبھناں پڑھیا اُٹھ تے سب کھلوئے

بعضے آکھن اگے جانا ہن مناسب ناہیں — بھائی بیٹے حضرت مسلمؑ آکھن ہرگز ناہیں۔

بدلہ اسیں نہ ہرگز چھوڑاں بھاویں ہرگز جاواں — جیوں انہاں بھاوے ناہیں تاں اساں مرواواں

پاک امام لگے فرماون بھی ایہہ مجھ نہ بھاوے — پاہج تساڈے تسیں جیون میرے کس کم آوے

دل شکستہ اگے چلے خیمہ نظری آیا — پچھن لگے کس نے ایتھے خیمہ آن لگایا

لوکاں کہیا حر ریاحی کوفے وچوں آیا — لشکری اوہ ہن نال تساڈے رستہ بند کرایا

ابن زیاد سنے جد خبراں لشکر اوس گھلائے — اطرافاں دے سارے رستے اُس نے بند کرائے

مت حسینؑ اس ملکوں ہرگز ہر نکلیا وسے — جتنوں لبھے اوہ ہی پھڑ کے کوفے وچ لیاوے

شاہ حسینؑ چلے اُس طرفے جتھے ڈیرہ آہا — پاس اُنہاں دے جا کے اُترے جتھے لشکر آہا

حضرت حر بن یزید ریاحی کا ملنا

حر ریاحی آ کے ملیا بیٹھے سکے جا بھائی — رل مل سبھناں تائیں شاہ دے عصر نماز پڑھائی

حر کہیا میں تاں تائیں کوفے وچ لیجاساں

حضرت کہیا میں نہ ہرگز کوفے اندر جاواں

ایہہ گل بحث کریچاں پر ستے مگے کوچ کرایا

شاہ حسین ہوسئے درباغے قبضہ تیغ اٹھایا

آخر حر ایہہ عرض کرینیدا میں نوں رخصت ناہیں

ہیں اک عرض کراں جو مینوں الیسے طرفے جاؤ

میرا پرعہ اسو چہ رہی حاکم نفیس بیچ جاواں

اونہوں کوچ کرایا دوہاں اک جگہ تے آئے

ابن زیاد لکھے اُس تائیں جتھے ایہہ خط جاوے

بانی پانی ڈیرا اُس دا ہونا ہرگز پاوے

پڑھکے حر اُس کا غذ تائیں شاہ نوں چا دکھاوے

ہن نہ تیں ہرگز ایتھوں کدھرے جانا پاؤ

شاہ حسین پچھیو اُس جائے مینوں ایہہ سناؤ

کربلا اس تائیں کہندے لوکاں آکھ سنایا

آکھن لگے اونہاں تائیں لینجے چا بہاؤ

ابن زیاد امیر اساڈا اوسنوں جا ملاساں

مینوں ہرگز اوسنوں ملساں توڑے میں مرجاواں

حر دا لشکر حائل ہویا رستہ بند کرایا

باہجہ لڑائی ہور نہ کوئی چارہ نظری آیا

لڑنے دا کوئی حکم اسانوں ہرگز ملیا ناہیں

تو مگے راہ نہ ہوئے باہر نکل جاؤ

اس عرصہ وچ مرضی سدی بھی معلوم کراواں

ستر سوار ملے اسجائی حر نوں خط پہونچائے

شاہ حسین نے اگھاں پچھاں اوتھوں کدھر سجاوے

دانہ گھاہ نہ اسنوں پہونچے کر تاکید لکھائے

آکھن لگا ہن نہ کوئی چارہ نظری آوے

بہتر ایہا نظری آوے چا مقام کراؤ

ایس زمین دا نام نہ جاناں مینوں چا دساؤ

شاہ علی دا اوہ فرمودہ اکتیں اگے آیا

ہو منقیمی ایس جگہ تے تمبو خیمہ لاؤ

عمر ابن سعد کا کربلا میں آنا

ابن السعد دوجے دن پہنا لشکر بنا لیایا

اُس نوں حاکم اوسنوں کرکے ابن زیاد بھیجا یا

قاصد یکستانہ کرکے شاہ نوں ایہہ پہونچایا

شاہ فرمایا میرا ہرگز کوئی ارادہ ناہیں۔

ہنجوں مینوں دیہو اجازت گھر نوں الٹن جاوان

کربلا وچ آکے اوس نے ڈیرہ چا جمایا

ایس طمع وچ کربلا دا بیڑا اوس اٹھایا

اے حسینؓ اس جاگہ اُتے کس ارادے آیا

ہیں ہن واپس وطنی جاواں عمر چھیندا ناہیں

میرے کوئی نہ دل وچ خواہش ناہیں جنگ کراواں

ابن السعد سنی جس ویلے چٹھا لشکر گذارے
شاید ہن فساد نہ ہوسی دل وچ ایہہ وچارے

کوفے وچ روانہ کردا لکھ کے ایہہ حقیقت
ابن زیاد لکھے اس تائیں جلد کراؤ بیعت

اوہی خط روانہ کر کے شاہ نوں چا دکھایا
بیعت میں نہ ہرگز کرساں شاہ نے آکھ بھیجایا

ابن زیاد سنی جس ویلے بہت غضب وچ آیا
کئی ہزار سوار پیادہ لشکر ہور بھیجایا

طرف عمر دے حکم لکھایا ڈھل نہ ذرہ لاوین
پانی اُتے پہرہ کر کے پانی بند کراوین

شاہ حسین دے ڈیرے اندر پانی مول نہ جاوے
عمر پڑھے جس ویلے اسنوں پانی بند کرائے

دریا دے کنارے اُتے پہرہ خوب جمایا
ترے دن تے ڈیرے شاہ دے پانی مول نہ آیا

لڑکے بالے پانی باہجوں شور مچاون لگے
اہل حرم تے العطش دے نعرے آون لگے

شاہ حسینؓ عمر نوں کہیا ترے گلاں میں آکھاں
ہک اوہ نہ اتھے میں منّن ضروری جو کجھ میں ہن آکھاں

اوّل میرا رستہ چھوڑو میں وطن ول جاوان
یا میں ملک عرب تھیں باہر کدھرے نکلجاوان

جیکر ایہہ بھی ناہیں منسو پاس یزید لیجاوو
میرے نال جو ہونا ہوسی تسیں نہ دخل جاوو

عمر سنے ایہہ جدم گلاں کوفے لکھ بھجائی
ابن زیاد غضب وچ آ کے اُس ول ایہہ لکھائے

ہیں صلاحاں کارن تینوں ہرگز نہ بھیجایا
ناہیں تینوں گلاں کارن نہ ایہہ حکم دلوایا

جیکر شاہ حسینؓ نہ بیعت اندر داخل ہووے
جلدی اوسنوں قتل کراؤ ذرہ ڈھل نہ ہووے

ابن السعد پڑھے جس ویلے کردا جنگ تیاری
شاہ نوں آکھ بھجایا اُسنے ختم ہوئی گل ساری

تن بہتر لڑنے واسطے ننگ الہم رہیا سی
لڑکے بالے سبھ ملا کے آہے کل بیاسی

جنگ کرن لشکر اعدا تے شہیدان حضرت سید الشہدا

دسویں ماہ محرم آہی روز شہادت والا
وقت صبح دی کن وچ آیا شور قیامت والا

واجے وجے لشکر اندر چوٹ نقارے آئی
فوج مخالف دے اندر نعرے کردی آئی

کئی ہزار سوار پیادے صفاں بنن کھلوتے
اندر اونہاں دے نعرے کردے کوئی بہادر ہووے

شاہ حسینؑ سنے ترہایاں آمقابل ہوئے
ہک ہک دو دو بیس طرفوں نکلے باہم کرن لڑائی
طرفاں ماسوں لکھ اک جیا ہے دو سو سوار گواٹے
جاں شہید ہجیا ہوں ڈٹھے پاک امام بچائے
حضرت بابی سنگے جیا گھوڑا لیا دوڑائے
آکھن لگا تسیں پہلے میں مقابل ہویا
بے اجازت ران چھ آیا اتنی بہت لڑائی
حضرا جیاں نے اک جیا نال غلام اونہاندے
اوہ بھی تسنگے وارو واری سب شہادت پاندے
اکلا امام اکلا رہیا سنگ نہ رہیا کوئی
شاہ عباس تے قاسم اکبر بھیاں اگو مارے
کربلا وچ ایہہ ہو گئے خیمے اندر آئے
بیبیاں تے بیبیاں فریاداں بیبیاں اسیں ٹھگیا
ہر بیبی سر تے چھ شور حشر دا آسکے قائم ہویا
ال بیبیاں جیکاں مارن باتوں جا بیٹھ
سنی ولا سبھ تائیں حضرت امام فرماوے
عابد ناشی پاس بولا کے سینے نال لگائے
عابد عرض کریندا بابا میں بھی نوچہ جاواں
شاہ فرمایا بیٹھ بچہ ایہہ اجازت ناہیں
ہووے ہی نسل قیامت توڑی بچہ تدھ تیں رہسی

ترتھہ سوار پیاد چالی رنوچہ داخل ہوئے
ہتھکے شیر چھٹے وچہ پیڑاں تنتی فوج گوائی
اوڑک آن تے چھ تیر لگا کے آپ شہادت پاوے
ہاشمی کوئین کوئی آکھیندے گھرنواں ان بچائے
خدمت اندر حاضر ہو کے سر قدماں تو لائے
وڈتوپہ وے شب میں پہلے میں ہی داخل ہویا
آخر وڈی گھائی کر کے خود شہادت پائی
تنتھے حاضر خدمت ہو کے شرف شہادت پائے
یار بھرا بھتیجے بیٹے سارے جنت جائے
رو رو آکھن یارا ہا خواہش تیری ہوئی
بے پرواہی تیری ربا کون کوئی دم مارے
اہل حرم ست نگی پیرین خدمت اندر آئے
سبھ میں رخصت منگن لگے وقت نیرا ہن آیا
رو رو آ ہس ڈھاہیں مارن ماتم قائم ہویا
الیس گی چار ڈو انداریاں اوں چھوہیں ہر گز ناہیں
بابچہ صبوری ہو نہ چارہ جو کچھ اللہ بھاوے
کل اسرار امامت والے سینے اسدے پائے
پچھے تیری ڈیرے رہسن سنگ شہیداں چلواں
تک بیمار دو جانوں لڑکا اٹھ جوگا ناہیں
ابوالا یہہ تیرے تائیں ساری خلقت کہسی

* حضرت امام زین العابدین رضی اللہ تعالےٰ عنہ ۱۲

[redacted] یاکوئی بہادر آئے
[redacted] رہ ہتھ او ٹھایا
[redacted] ستار نبی دی
[redacted] ے آمیدان کھلوتے
[redacted] وچ میدان کھلائے
[redacted] ن آلِ ہاشمی
[redacted] ِ اکرم مَن سَنتی
[redacted] لا لنہ احمدِ
[redacted] اِنز اصادِقا
[redacted] فوج مخالف تائین
[redacted] فضل شاہ علی ہے
[redacted] میتوں ب بنایا
[redacted] جانی سب لوکائی
[redacted] چ اللہ پاک سجائی
[redacted] ی ہور رکھائے
[redacted] ی تساں پانی ہجوں مک
[redacted] ملت وچہ آیا
[redacted] بات سُنساں تیری
[redacted] لشکر نوں للکارو
[redacted] یا لشکر آء تمامی
[redacted] قبضہ تیغ اُٹھایا

حضرت اُٹھ کھلوتی جلدی کل ہتھیار منگوادے
ترکش تیر تمامی لے کے گھوڑا جلد چلایا
دینہ حق وچ دیکھے ہو شرمند صورت پاک لبیدی
کالے بدل او انگوں ہنڈاں لشکر آن کھلوتی
وچہ بان فصیح اُسولیلے ایہہ فرماندے آ ہے
کَفانِی بِهٰذَا مُفخِرًا حِینَ اَفخَرِی
وَنَحنُ سِرَاجُ اللهِ فِی النَّاسِ یُزهِرِی
وَعَمِّی یُدعٰی ذُو الجَناحَینِ جَعفَرِی
وَفِینَا الهُدٰی وَالوَحیُ یَنطِقُ کَس
ساری خلقت تینوں جانی کیہڑا وقف تائیں
نانا میرا سردار عالم حضرت پاک نبی ہے
حضرت زہرا ماں ہے میری ہر اک اُس دا جایا
اوڑدا وچہ بہشتاں جاوے پھیر کرے ہر جائی
وحی اساڈے گھر وچہ اُترے جانے سب لوکائی
یا کوئی پاک نبی دا بیٹا تساں وچہ کہائے
ہُن اس جان میری دے بدلے چڑھ کے آئے سارے
میرے قتل ماہرن تسانوں وچہ کتابے آیا
جد فوری نوں ہمت نہیں جلس چوں بڑی
باہت جنش نہ کرنی پاوے اسد اسر آتارو
بابیچ خدا دے ہور نہ کوئی نظر پیا دی جامی
حول قیامت دا الاسد ہم لشکر گستے آیا

لرزہ زمیاں اندر ہویا جس دم تیغ چلائی۔
شور پیا وچ فوج مخالف موت اساڈی آئی

چمک اٹھی اسماناں اندر بجلی وانگوں ڈوہے
رستم جیہے کنبنے قبراں اندر گوشے سر لکاوے

جبرائیل کہلا اسماناں الامان پکارے۔
ملک الموت حیرانی اندر نعرہ کر پکارے۔

اوڑ نہیں بھی زندہ ہماں ناں کوئی زندہ رہی
وچ زمیاں آسماناں ہر گز جیا جون نہ رہی۔

جنگل وچوں شیر تمامی نٹھے طرف پہاڑاں
صبر قرار نہ رہیا کسے ہرن نسن وچ باراں

تیغ نہ آہی حضرت موسیٰ والا عصا آیا
فرعونی نس نس مرے ویلا او کہا آیا

جس سر اُتے نازل ہووے سر نظری آوے
جس صفا اندر جا کو وڑے صف نوں صاف کرا دے

پہلے حملے اندر نٹھی فوج مخالف ساری
اُس وچہ رلدیاں نظری آون کئی ہزاراں ناری

ابیات اُردو

رن میں خلفِ احمد و زہرا کی ہے آمد
ہر خار ہے گل نکہتِ طوبیٰ کی ہے آمد

ہر مُردہ ہے زندہ کہ مسیحا کی ہے آمد
فرعونیوں کی موت ہے موسیٰ کی ہے آمد

ہے فرق ہمائیوں پہ تو دستار نبیؐ کی
زیبِ کمر پاک ہے تلوار علیؓ کی۔

پھر میان سے تلوار عجب نور سے نکلی۔
نور ہو کے الگ روشنی طور سے نکلی

تحسین وہاں ملک و حور سے نکلی
طوفان کی تھی موج کہ تنور سے ہے نکلی

بولا ملک الموت کسے امن و امان ہے
نہ میں ہوں نہ لشکر نہ زمین ہے نہ زماں ہے

پھر جا کے جو بڑھ کر لگا وہاں نوع دگر تھا
تھے ہاتھ کہیں پاؤں کہیں اور کہیں سر تھا

تمنبہ ہر پیکر کا گذرتا بہ کمر تھا۔
ہر اک کا بدن نصف ادہر نصف اُدہر تھا

گر نوک پہ لے آئے تھے سینے سے جگر کو
گہ پیش نظر کاٹتی تھی تارِ نظر کو

سر پر گری جس کے نہ وہ خود سر نظر آیا!
اک وار میں دو ٹکڑے تن و سر نظر آیا

بس صاف تو کیا صاف نہ افسر نظر آیا!
اونچے جو ہوئے کوئی نہ ہمسر نظر آیا۔

جلاد فلک بھاگ گیا بام فلک سے
الامن تھا جاری دہنِ حور و ملک سے

پھیر اُٹھا کے گھوڑے تائیں آب کنارے آیا
گھوڑے اُتوں بیٹھاں اُترے پانی بُک اُٹھایا
پچھوں ہک منافق بولے شاہ نوں ایہ سُنائے
ایہ گل سُن کے گھوڑے تائیں ڈیرے طرف دوڑایا
خیمہ اندر داخل ہوئے آکے دُوجی واری
زینب تے کلثوم دوہاں نوں رو رو کے فرمایا
ایس مصیبت اُتّے تساں صابر ہو کے ہناں۔
رووں بھیں میں منع نہ کردا مُنہ تے ہتھ نہ مارو
تُسیں مسافر بیکس ہوسو قیدی ہو کے جاسو
چھوٹی بیٹی نام سکینہ آکے پاس کھلووے
عابد نوں فرماون لگے وچ مدینے جائیں
دوست جو میرے ہن تینوں آکہیں سبھناں تائیں
رَن وچ آ کھلوتے مُڑ کے اوہ ظالم سارے

کٹک سواراں نٹھا اگوں پانی فارغ پایا
یاد پیا جاں حال عزیزاں پانی نُفرت کرایا
یا حسینؑ نوں پانی پیویں لشکر حرماں ہائے
اگے آکے ویکھن لگے نظر نہ کوئی آئیا
چہرے گرد لباں تے خشکی خون وگن نہین جاری
تھوڑی دیر رہی ہن میری وقت شہادت آیا
جو کجھ اللہ ولوں آوے سر جھلیاں تے سہناں
اُچی کر آواز نہ روناں کپڑے بھی نہ پاڑو
ظلم کرین تُساں اُتّے بہت مصیبت پاسو
سینے نال لگا کے اُنہوں ہنجوں بھر بھر روے
پاک نبی دے روضے اُتّے جا سلام پہنچائیں۔
ٹھنڈا پانی پیون ویلے مینوں بھلنا ناہیں
حضرت شاہ روانہ ہوئے حرماں رب سہارے

حضرت امام علی اصغر معصوم کی شہادت کا ذکر

حرماں اندر غوغا ہویا مُڑ کے شاہ پچھاوے
آکھن لگے ترٹھے ہیاں تہیں پانی ایس نہ پایا
چک لیا شاہزادے تائیں رن وچ جا کھلوئے
میں تقصیر تساڈے کیتی ایہہ معصوم نمانا۔
دو گھٹ پانی اسدے تائیں جیکر جا پلاؤ
ظالم اگوں آکھن لگے پانی مول نہ دیساں

شاہ علی اصغر نوں لیکے بی بی زینب آئے
مائی اسدی توں دودھ نہ آوے مرنے اُتّے آیا
فوج مخالف دُبول ہو کے آ مخاطب ہوئے
کجھ گناہ نہ اس بچیں ہویا ایہ ہے بال ایانا
بہت ثواب تسانوں ملسی اجر خدا تہیں پاؤ
اُسنوں تیری گودی اندر مُنّے شہید کریساں

۱؎ حضرت زینبؓ و حضرت اُم کلثوم خواہران حضرت امام حسین علیہ السلام ۱۲

کھچ کماناں اک منافق شاہ ول تیر چلاوے
ترت فن لگا جھولی اندر ہتھ تیر چلاوے
انا للہ پڑھ کے اوتھوں ڈیرے اندر آوے
ہک اکلا جا کھلوتا ویکھے کٹک ہزاراں
بدن مبارک زخمی ہویا گھوڑا جلد اوٹھاوے
کئی ہزار سوار پیادہ حملہ کر کے مارے
پیچھے تکے نعرے کردا نیڑے کوئی نہ آوے
جتھوں توڑی نظر پہنچاوے دوست نظر نہ آوے
یک تن ہویا وچ زخمی خون بدن تھیں جاری
دشمن آسے پاسے ہو کے تیر چلاون لگے
حرماں ول روانہ ہوئے کیتی چور لٹیرے
بیبیاں نال تساڈے لڑنا حرماں اندر جاوو
کوشش کر کے ہوں روانہ مقصود اساڈا
ساری فوج سوار پیادہ گرد آگے ہوئی
پاک امام زمین تے ڈھیہ گئے ٹٹو ہویا خالی
اوسی حالت اندر بیٹھے منہ قبلے ول کیتا
پشت مبارک اُتے نیزہ ظالم آ کے مارے
سر مبارک کٹن کارن کئی منافق آوے
اسد ابجائی شبلی آیا ضربہ ہتھ رکھاوے
وچ روایت دوجی آیا شمر لعین فر آوے

اوہا تیر اجل دا انہے حلق شہزادے آوے
ہک گھڑی وچ چنگا بھلا ہتھاں اتوں مر جاوے
بیوی تائیں کر حوالے روندا تو پچھا جاوے
اگوں تیر چھٹے بوچھاری جیوں کر مینہ دل باراں
ہتھ وچ نیزہ بجلی انگوں فوجاں اُتے آوے
تیغ اُٹھائی دوجی واری سوڈی چین چین مارے
کوفی شامی کئی بہادر لوچہ مار گواوے
کتکاں دشمن حملے کر دے وار نہ کرنی پاوے
حملے اُتے حملہ کر دی فوج مخالف ساری
گھیرا کیتا اسواراں نیزے مارن لگے
شاہ حسین پکارن لگے مت کوئی بچا ویر
شمر لوکاں تائیں ہاکے پچھاں آوو
حرماں ول نہ مطلب کوئی کرو نہ کجھ ارادہ
نیزہ تیر چلاون لگے اَنت حساب نہ کوئی
بدن تمامی زخمی ہویا جا نہ کوئی خالی
حاضر وچ حضور الٰہی دل نوں شاغل کیتا
نام سنان انس دا بیٹا جگر کلیجہ پاڑے
تیس پہلے خولی آیا اصول لرزہ آوے
لوہا چلا دو گھڑی [illegible] اندر سر کٹ لیجاوے
شاہ نوں فتح کرے [illegible] ظالم شمر دوجی لیجاوے

انا للہ و انا الیہ راجعون

لرزہ ہویا زمیناں اندر تھل پیا اسماناں
جن پری ربٹاون لگے ہوش گئی انساناں

جناںؓ پریاں نوحے کیتے سُندی خلقت ساری
وحش طیور زمیندے سارے کردے گریہ زاری

دنیا وچہ اندھیر اہویا دینہ نہ نظری آوے
اسماناں دے تارے ٹٹے ہک تے دوجا آوے

غضب الٰہی ظاہر ہویا وچہ زمین اسماناں
چرخ کبودی رنگ وٹاکے کردا خونی باناں

لہوؓ وسے اسماناں اوتوں ایندا اوس دہاڑے
تازہ خون ہلے ہر جائے اندر ملکے سارے

بیتؓ مقدس اندر کوئی وٹہ جو پرتاوے
اوسدے ہیٹھوں تازہ تازہ لہو نظری آوے

برتن پانی بھر کے کوئی راتیں جو رکھاوے
وقت صبح دے اوہی برتن لہو نئیں بھر جاوے

ابنؓ عباس ڈٹھا وچہ خوابے پاک نبی تائیں
ہتھ وچہ شیشہ لہو بھریا سر تے پگڑی ناہیں

ریش مبارک منہ دے اُتے گرد غبار تمامی
عرض کرے عبد اللہ حضرت دسو حال تمامی

حضرت کہندے یا عبد اللہ اج حسینؓ کوہایا
خون اٹھاندے رہے چن چن جینے شیشہ ایہ بھرایا

خلقت ساری وچہ عرب دے حیرت اندر آوے
توبہ توبہ کردی خلقت مت قیامت آوے

سلہ جنوں کانوح یسمع النبی حتی ینۃ ولہ یرتی فی الحد ودا نوا فی علیا قریش حد ہ مضین
الحدود ۱۲ سلہ واخرج بہجی وابو نعیم عن بصرۃ الازدیۃ قالت لما قتل الحسین مطرت السماء
دما فاصبحنا وحبابنا وجرابنا وکل شیء لنا ملآن دما ۱۲ سلہ واخرج البیہقی وابو نعیم
عن الزہری قال لم تلقی انہ یوم قتل الحسین لم یقلب حجر الا وجد تحتہ دم عبیط
سلہ واخرج احمد والبیہقی عن ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہما قال رأیت النبی
صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فی النوم ذات یوم نصف النہار اشعث اغبر
بیدہ قارورۃ فیہا دم فقلت ما ہذہ قال دم الحسین واصحابہ لم ازل
التقطہ منذ الیوم ۱۲ ۱۲ ۱۲

اسیر کردن ظالمان اہل بیت و یتیماں را و بردن سرہائے شہدائے مع اسیران بہ کوفہ

قتل اماموں پچھے ظالم حرماں اندر دھائے
تنبو جیہے لٹن ظالم مال اسباب تمامی
بیحیاواں رحم نہ آیا سر ہتھیں کپڑے لاہے
اہل حرم فریاداں کردے فرش زمیں ہل جاوے
سر مبارک شاہ دا کٹ کے کوفے کرن روانہ
ابن السعد رکھاوے ڈیرہ دو دن اوسے جائے
خولی سر مبارک لیکے کوفے اندر آیا
وچہ دربار رکھاوے سرنوں ہسے تے مسکاوے
کدی اوٹھا کے سوٹی تائیں دنداں اُتے لاوے
زید[1] صحابی حاضر آہا روکے آکھن لگا
بوسہ گاہ نبی دے اُتے توں کیوں سوٹی لاویں
غصے ہو کے آکھن لگا ظالم اسدے تائیں
پچھے حمرا دُنہایا دیرا قیدی سب منگائے
سر شہیداں سب کٹا کے اپنے کول منگائے

کوئی گہنا لٹنا ڈھونڈھے کوئی چادر لاہے
قیدی کیتا حرماں تائیں نال یتیم تمامی
بہناں وال سر بیبے کھولے اُسوچہ مُنہ چھپائے
وحش طیور زمیں دے سارے کوئی قرار نہ پاوے
خولی لیکے سر مبارک ہویا ترت روانہ
سب مرداراں والے لاشاں دفن کرا اُس جائے
ابن زیاد منگایا سرنوں تھالی وچہ رکھایا
ظالم دے ہتھ سوٹی آہی ہوٹھاں اُتے لاوے
کدی نک مبارک اندر اوہی سوٹی پاوے
ناکر ایڈ بے ادبی ظالم جگرا پاٹن لگا۔
کیوں نفی ایہہ گستاخی کردا خوف نہ ذرہ کھاویں
جے توں بڈھا مرد نہ ہوندوں دیندا اُتھے سزائیں
لڑکے بالے سنے اسیراں اوتھاں اُتے بہائے
ہر اک دا سر نیزے اُتے ظالم چا ٹنگائے

سر شہیداں سنے اسیراں کوفے ول چلائے
کربلا دے وچوں سبھے قیدی آن لنگھائے

[1] زید بن ردم رضی اللہ تعالیٰ عنہ صحابی حضرت رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم کا تھا؎

شاہ دی لاش مبارک اُتے جسدم زینب آئی
بیہوش ہو کے رون لگی نعرہ مار چلائی

مُنہ مدینے وّل کر کے ڈھاہیں مار پکارے
سُن کے جگر زخمی ہووے کرے غضب دے نعرے

یارسول اللہ اج تیرا شاہ حسینؓ کوہایا
بیکس رستے وچ مسافر ڈکھیا تنے نرہایا

لاش اُس دی سب لہو اندر ڈُبی نظری آوے
دفن نہ کیتے اُسنوں کینا نیڑے کوئی نہ جاوے

تیری جھولی کھیڈن والا اوہ حسینؓ پیارا
وچ پردیس اوجاڑے اندر گھر لٹاوے سارا

تیرے دوش مبارک اُتے جیہڑا قدم رکھاوے
اوسدا سر کٹ کے ظالم نیزے چا چڑھاوے

قیدی ہو گئے سب اسیں تریاں سر ننگی ناہیں پلّا
پیروں ننگا ہتھ وچ رسّی عابد رہیا اکلا۔

ابیات فارسی از محتشم

ناگاہ چشم دختر زہرا دراں زماں
بر پیکر شریف امام زمان فتاد

بے اختیار نعرہ ہذا حسینؓ ازو
سر زد چناں کہ آتش اندر جہاں فتاد

پس با زبانِ پُر گلہ آں بضعۃ البتول
رُو در مدینہ کرد کہ یا ایہا الرسول

این کشتہ فتادہ بہاموں حسین تست
دیں صید دست و بازدہ درخون حسین تست

این نخل تر کز آتش جان سوزِ تشنگی
دود از زمین رسانده بگردوں حسینؓ تست

این غرقہ محیط شہادت کہ روئے او۔
از موج ہائے خوں شدہ گلگوں حسین تست

سلہ نقل از مصباح الظلام ولما قتل حسین ابن علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ یوم عاشورا و لعشرہ مضین من المحرم اول منہا احدی وستین وروی مندرابن راح رحمتین سنتہ ونصف سنتہ ونصف شہر وقع ما وقع من النہی وحمل اہل البیت من النساء والصبیان فللوالی والصبیان فلما مروا بالقتلی صاحت زینب بنت علی مستغیثۃ النبی صلی اللہ علیہ وسلم یا محمداہ یا محمداہ ہذا حسین بالعرا مزمل بالدماء منقطع الاعضاء یا محمداہ ۱۲

این خشک لب فتادہ ممنوع از فرات ‎ — ‎ از خون او زمین شدہ جیحون حسین تست
این شاہ کم سپاہ کہ باخیل اشک و آہ ‎ — ‎ خرگاہ ازیں جہاں زدہ بیرون حسین تست
این قالب طپاں کہ چنیں ماندہ بر زمین ‎ — ‎ شاہ شہید ماشدہ مدفون حسین تست

بیوی دے ایہ نعرے سُن کے ظالم رون لگے ‎ — ‎ ڈاہڈا ظلم اساتھیں ہویا دلوچہ آکھن لگے
شمر پکارے لشکر تائیں اُٹھاں جلد چلاؤ ‎ — ‎ حاکم غصے اندر آیا دیر نہ ذرہ لاؤ
لشکر سارا اوتھوں ٹر کے کوفے اندر آیا ‎ — ‎ عمر لوا کے قیدی سارے وچہ کچہری آیا
سر شہیداں نیزے اُتے نالے قیدی سارے ‎ — ‎ ابن زیاد حرامی اگے آکھے نظر گذارے
عابد تائیں جدم ویکھے پُچھے لوکاں تائیں ‎ — ‎ کون کوئی ایہہ کسدا بیٹا دسو میرے تائیں
لوکاں کہیا ہے ایہہ لڑکا شاہ حسینؑ ولی دا ‎ — ‎ ایہو ہک رہیا ہے باقی پوتا شاہ علیؑ دا
غصے ہویا سُن کے ظالم آکھے اُسنوں مارو ‎ — ‎ جلاداں نوں حکم دیوایا جلدی گردن مارو
بی بی زینب سُن کے دوڑی چمڑی لڑکے تائیں ‎ — ‎ آکھے پہلے مینوں مارو پچھے اِسے تائیں
حضرت بی بی غصے ہو کے آکھے ظالم تائیں ‎ — ‎ قتل کرن تھیں اچھے رہیا کیوں مار یں اس تائیں
ہو شرمندہ آکھن لگا انہاں نوں لے جاؤ ‎ — ‎ وچہ فلانے گھر دے جا کے انہاں بند رکھاؤ
سر شہیداں سارے ظالم نیزے نوک چڑھائے ‎ — ‎ کوفے دیاں سب گلیاں اندر شہر دے وچہ پھرائے
ہُن ہیں اس تھیں اگے چلاں قصہ ختم کراواں ‎ — ‎ سر شہیداں تے اسیراں وچہ دمشق پہنچاواں

روانہ کردن ابن زیاد بد نہاد شمر لعین را بجانب دمشق و فرستادن سرہائے شہیداں معہ اسیراں پیش یزید پلید علیہ ما یستحق علیہ

اہل حرم جاں تئے پٹے کوفے اندر آئے ‎ — ‎ کرن آرام نہ دیون ظالم لمے سفر پوائے
ابن زیاد روانہ کردا اہل حرم دے تائیں ‎ — ‎ نالے سر شہیداں سارے دیوے شمر دے تائیں

طرف دمشق روانہ ہویا لے اسیراں تائیں
پنج ہزار سوار ہمراہی ملے اوسدے تائیں ۔

پہلی منزل اُتے جِدم جا مقام کرایا ۔
شاہ دے سر مبارک تائیں گلیاں وچ پھرایا

ہک ہتھ اک دیواروں نکلے قلم لوہے دے رکھی
نال لہو دے تختے اُتے ایہ عبارت لکھی

اَترجوا اُمَّةً قَتَلَت حُسَینًا ؎
شَفَاعَةَ جَدِّہٖ یَومَ الحِسَابْ

اک منزل وچ رستے اندر اک یہودی آیا
سر مبارک نال اسیراں اُسنوں نظری آیا

ہونٹھ مبارک جنبش کردے اُسنوں نظری آگے
نیڑے جا کے سُنیا اُستے آیت پڑھدے آہے

وَسَیَعلَمُوا الَّذِینَ ظَلَمُوا اَیَّ مُنقَلَبٍ یَّنقَلِبُونَ ۝

ایہہ سب حالت ویکھ یہودی بہت تعجب ہویا
لوکاں تائیں پچھن لگا قہر غضب وچ ہویا

کس دا سر ہے پچھ سناؤ آکھے لوکاں تائیں
کون کوئی ایہ کسدا بیٹا دسو میرے تائیں

لوکاں کہیا والد اسدا حضرت شاہ علیؓ ہے
نانا اس دا پاک محمدؐ سچا اوہ نبیؐ ہے

اس دا نام مبارک حضرت شاہ حسین ولی ہے
ماں اسدی ہے بی بی زہرہ بیٹی پاک نبیؐ ہے

سُن یہودی ہویا دل وچ فکر کریندا
جے ایہہ دین نہ سچا ہوندا کیوں ایہہ سر بولیندا

اوسے ویلے کلمہ طیب پڑھیا دلوں زبانوں
پڑھے شہادت کلمہ جلدی پایا نور ایمانوں

پگڑی سر دی ٹکڑے کر کے جرماں وِل بھجائے
ننگے سر دو نیزیاں اُتے جا کے پردہ پائے

یک ہزار درم تے جُبہ دیوے عابد تائیں
دشمن آ کے ڈکن لگے طرف اوسدے تائیں

بھیجی نام مبارک اُسدا سچا عاشق ہویا
ہتھ وچ بَرچھا لیکے عاشق آ مقابل ہویا

پنج بہادر پلو وچ مارے دوزخ طرف بھجائے
آخر اوہ خدا دا بندہ خود شہادت پا دے

سلہ واخرج ابو نعیم من طریق بن کھیعۃ عن ابی قبیل قال لما قتل الحسین بعث راسہ وقعد وافی اول مرحلۃ یشر بون النبیذ فخرج علیہم قلم من حدید فکتب سطرا بدم شعر اترجوا امۃ قتلت حسینا شفاعۃ جدہ یوم الحساب

ہے معروف شہادت اُسدی جیر انہے دروازے
یحییٰ پاک شہید اُس تائیں ساری خلق سداوے
ہر ہر منزل دی کرامت جیہیں سب سناواں
آخر قطع مسافت کرکے شاہ زمین وچہ آئے
عیدی دا سامان بناؤ کپڑے زیور پاؤ
جس دن سر مبارک شاہ دا شہر دمشق[1] آیا
شہرے وچہ وثنائی کیتی رونق وچہ بازاراں
نیزے ٹنگے سر شہیداں نالے قیدی آئے
بے پرواہی نیری رتا کجھ نہ کہیا جاوے
بے اجازت گھر جنہاندے جبرائیل[2] نہ جاوے
شمر لعین لیایا قیدی نالے سر شہیداں
تخت اُتے آبیٹھا ظالم قیدی سب کھلوئے
نخرے کرکے سر نوں ویکھے چھٹی[1] ہتھ رکھاوے
آکھے کیہے سوہنے آہے دند حسین ولی دے
سمرہ[3] نام صحابی آہا وچہ دربار کھلوتیا
نعرہ کرکے آکھن لگا اوہ اصحاب نبی دا
پاک نبی جس جائے اُتے لب مبارک لاوے
بوسے دیندا پاک نبی نوں ڈٹھا کتنی واری
غصے ہو کے آکھے ظالم حضرت سمرہ تائیں
اگوں آکھے حضرت سمرہ صحبت پاس رکھاویں

خلقت رو رو رون آوے اُسدے سُن آوازے
اوس ہزار مبارک اُتے خلقت بہتی آوے
وچہ کلام طوالت آوے فر اک لکھاواں
نے یزید اُس آمد تائیں لوکاں آکھ بھجائے
وچہ مکاناں کرد سفیدی زینت زیب بناؤ
وچہ دربار وجے شدیانے طرباں شور مچایا
فوجاں لشکر خوشیاں کر دے خلقت ہو ہزاراں
خلقت ساری کرے تماشہ وچہ بازار لیائے
چھوڑدی جا نہ کوئی کون کوئی سرچا وے
اوہ اج قیدی سر تنہیں ننگے وچہ دربار منگاوے
تخت وچہ دربار گذارے وچہ خوشیاں عیداں
سونے دی اک تھالی اندر سر مبارک پائے
لب دنداں مبارک اُتے چھٹی چا لگاوے
ہتھے نے ٹھکاوے ظالم خوف نہ دل شقی دے
ویکھے اوس بے ادبی تائیں اکھیں بھر بھر رویا
تیرے ہتھ کٹاوے اللہ اے یزید پلیدا
وتھے توں لگاویں لکڑی خوف نہ تینوں آوے
کیوں توں ایہ بے ادبی کرواویں ویکھے خلقت ساری
جے صحابی توں نہ ہوندوں لیندا خوب سزا ئیں
نور العین نبی دا کوئی ادب لحاظ نہ چاہیں

[1] چھٹی یعنے لکڑی کی سوٹی [2] [3] سمرہ ابن جندب

ایک یہودی کا مسلمان ہو کر شہید ہونا

اِک یہودی حاضر آہا مجلس دے وچ بیٹھا
کہے یزید علیؓ دا بیٹا پاک نبیؐ دا دوہتا
لشکر میرا اُس تے دھائے اُسنوں مار لیائے
غصے ہو یہودی آکھے کیسا دین رکھائو
میری تے داؤد نبی دی ستر پیڑھی آئی
رخصت ہوئی ایس نبی دے تھوڑا عرصہ پایا
اُسکے ظالم غصے ہویا کہے یہودی تائیں
پاک نبیؐ فرمایا سانوں جو کوئی ذمی مارے
پھیر یہودی اگوں آکھے دسو میری تائیں
اپنے نبیؐ کارن جسدم آمیدان کہلوسی
قہر غضب وچ آیا سودی قاتل جلد منگائے
کلمہ پڑھ کے اوہ یہودی آخر ویلے مویا
اہل حرم سب قیدی آئے وچ دربار کہاوتے
زینبؓ ول مخاطب ہوکے سودی آکھن لگا
ہوکے بیٹی شاہ علیؓ دی لرزہ کیوں ہے آیا
حضرت بنوی اگوں کہیا ایس دہشت تائیں
تخت اُتے توں جلوہ کردا قہر غضب ہے آیا
اے ظالم توں اسنوں چاہئے سر ولی دا
ام کلثوم کہلوتی اگے آکے سودی تائیں

پچھن لگا سر ہے کسدا کسدا اے ایہ بیٹا
میرے نال مخالف ہو کے باغی ہو کہلوتا
اُسدے گھر دے لوک تمامی قیدی ہو کر آئے
جسدا دین او سے دا بیٹا گردن چا مرواؤ
میری عزت وچ یہوداں ہُن تک ہے سوائی
اُسدی عزت وچہ تساں نے ایسا حال بنایا
جے توں نبی مرتے ہوندوں ہٹ ہندل مینہ سر ایتھے
میں خود اسنوں بدلہ لیساں اندر حشر دیہاڑے
جیہڑا اساں یہود انکاران خصم ہووے اُس ہاتھیں
تیری حالت وس دیہاڑے دس تُوں کیسی ہوسی
اوس یہودی تائیں پکڑ کے پل وچہ ذبح کرائے
رحمت اندر داخل ہو کے سنگ شہیداں ہویا
لرزہ سر اک اُٹھنے آہا جیویں لعل پروتے
کیوں توں کوئی دین کسی ہتھوں لرزہ آون لگا
دہشت میری غالب ہوئی سایہ تد تے آیا
لرزہ تیں تے غالب ہویا ویکھ اس حالت تائیں
ہیٹھ زمین تے سر مبارک تھائیں وچہ کھایا
جیکر فکر نہیں اے ظالم سر ہے پاک نبیؐ دا
مینوں دیہہ اجازت تھوڑی چاواں سر دے تائیں

رخصت اُسنوں لیہی مُوذی بیوی سر اُٹھایا
ہوٹھاں اوتے ہوٹھ رکھاوی سینے نال لگاوے
بیوی نعرہ کرکے روئی ساری خلقت رووے
عابد ول توجہ کرکے اپنے پاس بلاوے
ایہہ فرزند حسینؑ ولی دا لوکاں آکھ سُنایا
آکھن لگا والد تیرا خواہش کردا آ خار
نامراد جہانوں گیا سر بھی اوس کٹایا
حضرت عابد آکھن لگے روز قیامت ہوسی
دُنیا وے ایہہ چار دہاڑے ظالم ظلم کماسی
سُنکے ظالم غصے ہویا کہے جلاداں تائیں
اُم کلثوم کہلوتی اگے عابد نوں گل لائے
ایہو ہک رہیا ہے باقی محرم وارث ساڈا
بے وس ہوون لگی بیوی تن وِ لرزہ آیا
اُنا ذِبک یا جدلا یا خبر و مُوسل
سُنکے ایہہ کلام اُسویلے مُوذی حیراں ہووے
حکم کرے اوہ لوکاں تائیں اسنانوں لیجاؤ
مدت کتنی وچہ دمشقے رکھیا جہاں تائیں
جو کجھ تیری حاجت ہووے کہہ توں میرے تائیں
باپ میرے دا سر مبارک باقی سر شہیداں
مینوں ایہہ اجازت دیہہ توں چہ مدینے جاواں
کل جمعہ دا روز مبارک مسجد اندر جاواں

مُونہہ مبارک اوتے بیوی اپنا مُونہہ رکھایا
ساری مجلس اندر اُسدم ہول قیامت آوے
مُوذی تائیں ول کے دا اندر ہیبت آکھلووے
آکھن لگا کسدا لڑکا لوکاں نوں پچھاوے
کر اشارت اُسنوں موذی چا نزدیک بلایا
ہووے اوہ خلیفہ جگ وچہ مقصد اوس نہ پایا
شکر اللہ دا جسنے اُسنوں دُنیاں تھیں اُٹھایا
اللہ پاک عدالت کرسی جھوٹی لعنت پوسی
تھوڑی مدت اندر اللہ اوسنوں چا پلٹاسی
جلدی اسدی گردن مارو ڈھل مناسب ناہیں
ظالم تائیں آکھن لگی خوف نہ تینوں آوے
اسنوں بھی توں قتل کراویں کجھ خوف خدادا
وچہ زبان فصیح اُسویلے بی بی ایہہ فرمایا
خَیلاکَ مَقتُولٌ وَنَسلُکَ ضائِعٌ
تن وِ لرزہ غالب ہویا جلدی اُٹھ کہلووے
وچہ محل فلانے انہاں جا مقیم کراؤ
آخر موذی آکھن لگا حضرت عابد تائیں
پاک امام لگے فرماون حاجت کوئی ناہین
میرے کریں حوالے جیکر جاواں طرف شہیداں
ماواں بھیناں بھیناں تائیں وطنے وچہ لیجاواں
منبر اُتے خطبہ پڑھ کے لوکاں وعظ سناواں

سب منظور رکھاوے موذی آخر پھر ٹر جاوے
شامی لوگ تقاضا کرکے سارے عرض کریندے
غالب شوق اساں نوں ہویا لڑکا ہے حجازی
آکھے سب امیراں تائیں ایہہ نصیحت کرسی
سب اکابر آکھن لگے لڑکا ہے آیا نا
رخصت دیوے آخر موذی منبر اتے جاوے

منبر اتے خطبہ پڑھنا نا منظور کراوے
اہل حجاز فصیح سنیندے خطبہ خوب پڑھیندے
خوش کلام کریسی لڑکا خلقت ہوسی راضی
منبر اتے ساڈے تائیں بہت مذمت کرسی
صفت خدا دی نعت نبی دی کرسی ایہہ نمانا
خلقت جیہنی مسجد آئی حضرت وعظ سناوے

نشستن حضرت امام زین العابدین بالائے منبر و خطبہ خواندن و رقت گرفتن حضار مسجد

منبر اتے حضرت بیٹھے پڑھدے حمد الٰہی
سینے وچوں بحر علومی موجاں مارن لگے
علم لدنی دا او چشمہ دل تھیں باہر چھٹے
کئی فصحاء عرب دے آہے حاضر اوس دیہاڑے
حمد صلواتوں پچھے لوکاں ول مخاطب ہوئے
میں فرزند رسول اللہ دا جو دنیا تے آیا
اللہ جد اساں نبیاں تھیں اعلیٰ شان بنایا
جسنوں اللہ ہک راتیں عرشیں سیر کرایا
اسیں وارث منبر مسجد ساڈا شہر مدینہ
میں فرزند نبی اللہ دا ہیں فرزند علیؑ دا
شاہ حسینؑ پیو میرا ہے والد جد اہے پھر آیا
مسجد اندر غوغا ہویا روئے خلقت ساری

انہیں تے پچھے نعت نبی دی جو کجھ کرنی آہی
لعل جواہر تے سچے موتی باہر آون لگے
پاک زبانوں اس چشمہ تھیں انواری چھٹے
شنکے حیرت اندر آئے بول نہ سکن سارے
واقف میرا جیہڑا نا ہیں اوہ بھی واقف ہوئے
شرک کفر دی ظلمت وچوں خلقت کنوں بچایا
بھیج براق اس تائیں رب نے وچہ معراج بلایا
لامکان وچہ حاضر کرکے محرم راز بنایا
یثرب بطحیٰ زمزم ساڈا نانا لے مکہ مدینہ
میں فرزند حسنؑ دا لوکو بیٹا بنت نبی دا
کربلا وچہ قتل کرایا جھکھاں تے تڑپایا
ظالم تھر تھر کنبن لگا ہوئی ہیبت طاری

قطع کلام کرائے موذی بانگ نماز دیوادی
نعمان ابن بشیری تائیں وچوں جے ن بولائے
نعمان تائیں سنگ اونہاندی بھیجے طرف مدینے
عابد لے کے سر شہیداں کربل اندر آئے

بعد نماز شتابی ظالم وچہ محلاں آوے
سر شہیداں سنے اسیراں عابد نوں دلوائے
خادم ہو کے نعمان ہیا پہونچے وچہ مدینے
ویہویں ماہ صفر دے اندر آ گئے سبھ دکھ نائے

ذکر رسیدن حضرت امام زین العابدین مع مصیبت زدگان در مدینہ طیبہ

پہونچی خبر مدینے اندر حضرت عابد آئے
ہول قیامت والا اُس دن وچہ مدینے ہویا
اہل حرم سبھ لٹے پٹے روضے اُتے آئے
عورت مرد شہر دے سندے کردے گریہ زاری
پنج دن سخت مصیبت والے او وچہ مدینے آئے
اے لوکو اج پاک محمدؐ قتل ہویا اسجائی
دوجا دن مصیبت والا رحلت پاک شہیدیؑ
چوتھا جس دن سکینہ دے دل پاک امام سدھارے
حضرت عابد ساری عمراں کدی خوشی نہ ہوئے
دنیا اُتے جتنی کیتی عابد گریہ زاری
اتنا دنیاں اندر کوئی ہور نہ ہرگز رویا
اللہ فضل کیتا ہیں اُتے ختم ہویا ایہہ قصہ

گل انصار مہاجر لگے شہروں باہر آئے
روضے پاک نبیؐ دے اُتے عابد جا کے رویا
واجد اہی کہیگر روندے صبر نہ کسے آئے
گل جل وچہ مدینے ہوئی روندی خلقت ساری
اول روز احد دا آیا جاں ابلیس الائے
وچہ مدینے غوغا ہویا خلقت سب گھبرائی
تیجا اوہ دن جس دم آئی خبر وفات علیؑ دی
پنجواں جس دن حسنؑ الیس ہو کے آئی لٹے مارے
ہر قسم ایس مصیبت اُتے آنسو بھر بھر روئے
یا یعقوب نبیؑ تے گذری جو مصیبت بھاری
گوشت دوناں اکھیاں ہیٹھوں گل گئی سارا
لکھیا ایہہ شہادت نامہ لبھا ثوابوں حصہ

التماس بحضور سادات کرام و امت حضرت خیر الانام صلعم

مدت محمد وچ بھر الواں سمجھ الیں ایہہ عرض گذاراں
استھیں پہلے لوکاں لکھے دفتر کئی ہزاراں

لکھناں ایس مصیبت والا ختم نہ دائم ہووے
پہلے بہت محباں لوکاں طول کلام بنائی
میں الزام نہ دیواں انہاں جھوٹھ نہ کجھ بنایا
میں ایس اندر کوشش کیتی کوڑ نوں کجھ نہ پایا
مطلب پورا پورا لکھیا چھوٹا قصہ کیتا
سنکے ایس شہادت تائیں رقت بہتی آوے
ایس مصیبت اتے روئے سر دو ہاں جہاناں
غوث الاعظم شاہ جیلانی غنیہ وچ فرماوے
مرقد شاہ حسین ولی تے روون قیامت تائیں
ایس مصیبت اتے رونا عین عبادت آئی
نال صبوری اسوچ رونا واجب ہر اک تائیں
پر جت ماری سارے رل کے جمع اک بناون
ایس مصیبت والے نوحے راگاں نال سناون
سید جو ہم مقیم مسکر ہین باقی مومن بھائی
مجلس جو کیتا ہے سناون روون ہور رواون
سنوراتاں گھر دے اندر پڑدے وچ کماون

ہر ہر سال محرم اندر دائم قائم ہووے
قصے قرضی بیٹھے لکھے جنہاں اصل نہ کائی
رطب یابس سب نہاں لکھیا وچ کتاباں پایا
کل مضمون صحیح حدیثاں اسوچ درج کرایا
فہم عواماں کارن بہتے طول نہ بہتا کیتا
جو کوئی مومن سنکے روئے جنت بوچہ جاوے
جن ملائک سارے روئے کنبیا عرش بتاناں
ستر ہزار فرشتہ اللہ دنیا وچہ بھجاوے
روون یا ہیجون اور تہاں اتوں ہو عبادت تائیں
جو مسنون طریقہ آیا اندر سب لوکائی
پٹن کٹن شور مچاون ہرگز جائز نائیں
مرد زنانیاں پٹن روون بہتا شور مچاون
ایہہ افعال جہالت والے اللہ سول نہ بھاون
عرض میری منظور کماون اسوچ ہرگز نہ کائی
بدعت والے ہو فساد اللہ سول نہ آون
نامحرم دی مجلس اندر ہرگز اوہ نہ جاون

یا اللہ توں سبھناں تائیں نیکی دہ دکھائیں
کم جہالت والے سارے ساتھوں دور کرائیں

ف واخبرنا نصر عن والدہ باسنادہ عن ابی اسامۃ عن جعفر امام بن امام محمد رضی اللہ تعالیٰ عنہما قال ھبط علی قبر الحسین علی رضی اللہ تعالیٰ عنہما یوم صعب سبعون الف ملک یبکون علیہ الی یوم القیامۃ (غنیۃ الطالبین)

مناجات بدرگاہ قاضی الحاجات

یا اللہ میں عاجز بندہ توں ہیں مالک میرا
مملوکاں نوں بخشش کرنی ہے اہو خاصہ تیرا

نظر کرم دی ہر دم اللہ میں تے دائم رہیں
راہ شریعت اُتے مینوں محکم قائم رکھیں

دُنیا اندر مینوں ربا نا محتاج کرائیں
مشکل پئی بندی میری ساری حل کرائیں

وچہ محبت پاک نبیؐ دی مینوں دائم رکھیں
وچہ مودت آل اصحاباں مینوں قائم رکھیں

اوکھے ویلے وقت نزع دے کلمہ یاد کرائیں
قبر میری ہو باغ ارم دا اسوچہ شاد رکھائیں

وچہ میدان حشر دی مینوں سنگ شہیداں دیویں
خاطر شوخ شفیع دے مینوں جنت وچہ کھاویں

ماں پیو میرے وڈیرے باقی خویش تمامی
سوہنیاں نال انہاں سنگ اونہاندے جنت کریں مقامی

بھیناں بھائی خویش قبیلہ سنگی ساتھی میرے
بخشیں سوہنیاں تائیں پابند ہیں سبھ تیرے

منشی محمد دین تیرا ہے بندہ یار خدایا
جس نے رغبت دے کے مینوں قصہ ایہ لکھایا

سید فقیر شاہ ہے میرا پھوپھی دا اوہ بھائی
اوہ بھی اسوچہ شامل ہویا کوشش بہت بھائی

فضل کرم تھیں سبھناں یا حضرت دامن لائیں
ہیٹھہ لواء الحمد[1] دے تانوں رب جا گھر دیویں

احوال مصنف وخاتمہ کتاب

شوق ملن دا جیکر کہیں نوں آکھنا دان
اپنا پتہ تمامی دیکے واقف میں کراوا

ملک میرا ہے اندر تاں ہیں خاص سکونت کہدا
میر اسولد قریہ موسن جتنی تاں ہیں دسا

شہر ہے ہیڈپور مشہور بھیرے شہری ہک دو میلاں اُتے
جانب شرق مائل دکھن دے شہد تاں ہیں او

مشہد وچوں بزرگ ساڈے او ہڈ وا لیں آئی
دتنی وچہ مقیمی ہوکے جھنڈے آن نگاہ

وڈا ساڈا وطنی اندر سید شہر قدیمی
پیر بزرگ وتھوں آئی اتھے ہوئے مقیمی

[1] لواء الحمد ایک نشان یعنے جھنڈے کا نام ہے جو روز قیامت حضرت صلعم کو بخشا جاویگا۔

نوشتیاں تھیں ایس ملکو چہ ایہاں مقامی
والد میرا نوری بندہ لعل حسینؒ کہاوے
سید حسینؒ اس عاجز تائیں ماپیاں نام کہایا
تیراں ۱۳ سو تے سولاں ۱۶ ہجری سال مبارک آیا
میری ایہہ نشانی رہسی روز قیامت تائیں
میاں محمد دین محرر وچہ لاہو مقامی
میاں چراغ الدین لاہوری تاجر کتب قدیمی

میری سبہ بزرگ ہین گذری صاحب عقل تمامی
دادا میرا قطب العالم مہدی شاہ سدائے
ابو المظفر کنیت میری سارا پتہ لگایا
پہلی ماہ محرم اندر قصہ ختم کرائیا
یارب توں قبول رکھاویں میری محنت تائیں
ماہر علم طبابت اندر نالے شاعر نامی
اوس دے دفتر وچہ ملازم رہندا اوہ مقیمی

اوسنوں ہمیں اجازت دتی اِنہوں طبع کراوے
اللہ اوسنوں سنگ شہیداں جنت وچہ پہوچاوے

تمت

اشتہار

چونکہ اس کتاب کے چھاپنے کی دوامی اجازت مصنف علیہ الرحمۃ
سے حسب ضابطے اخفر کو حاصل ہے۔ لہذا کوئی صاحب قصد طبع نہ کرے
اور بامید نفع نقصان نہ اٹھاوے ۔

المشتہر
خاکسار حکیم محمد الدین عفی عنہ مہتمم کتب خانہ حاجی چراغ الدین
سراج الدین صاحبان تاجران کتب بازار کشمیری لاہور